

राजे रामराव महाविद्यालय, जत.

बी. कॉम भाग 1- मराठी (71497) (sem-2)

शब्दसंहिता (Paper-B)

प्रश्नसंच

* प्रश्न 1- योग्य पर्याय निवडा.

गुण -10

- 1) कोणते नाम ऐकुनी आलो मी द्वारा असे संत नामदेव म्हणतात?
अ) पतितपावन ब) विठ्ठल क) ब्रह्मानंद ड) परमेश्वर
- 2) पंढरीस जाऊन काय व्हावे, असे संत नामदेव म्हणतात?
अ) जीवनमुक्त ब) आनंदी क) दुःखी ड) भक्त
- 3) संत नामदेवांचा जन्म कोणत्या वर्षी झाला?
अ) इ.स. 1270 ब) इ.स. 1275 क) इ.स. 1280 ड) इ.स. 1350
- 4) संत नामदेवांचा जन्म कोणत्या ठिकाणी झाला?
अ) नरसी बामणी ब) इनाम धामणी क) पंढरपूर ड) तुळजापूर
- 5) संत नामदेवांच्या वडिलांचे नाव काय?
अ) दामाशेटी ब) हरी शेठ क) नागा शेठ ड) विठ्ठल
- 6) संत नामदेवांनी कोणत्या संप्रदायाचा प्रसार केला?
अ) महानुभाव संप्रदाय ब) वारकरी संप्रदाय क) दत्त संप्रदाय ड) नाथ संप्रदाय
- 7) अनंत फंदी यांचे मूळ गाव कोणते?
अ) सोलापूर ब) पंढरपूर क) संगमनेर ड) पुणे
- 8) शाहीर अनंत फंदी यांनी कोणत्या प्रकारची काव्यरचना केली?
अ) दशपदी ब) सुनीत क) पोवाडा व लावणी ड) भावगीत
- 9) काय उफराटा आला असे अनंत फंदी म्हणतात?
अ) कलियुग ब) जमाना क) व्यापार ड) विचार
- 10) उफराट्या जमान्यात मुलगा आईला दूर ढकलून सासूला काय म्हणतो?
अ) काशी ब) गंगा क) देवता ड) चेटकीण
- 11) 'हे मूर्खा खूण तर्का ' ही लावणी कोणी लिहिली आहे?
अ) होनाजी बाळा ब) परशराम क) अनंत फंदी ड) राम जोशी
- 12) पेशवेकालीन अनागोंदीचा कारभार अनंत फंदी यांच्या कोणत्या रचनेतून आला आहे?
अ) हे मूर्खा खूण तर्का ब) जमाना आला उफराटा क) यापैकी नाही
- 13) सर्वांचा धनी कोण आहे असे महात्मा फुले म्हणतात?
अ) परमेश्वर ब) पृथ्वी क) निर्मिक ड) जिव्हाळा
- 14) मानवांचे धर्म किती असावेत, असे महात्मा फुले म्हणतात?
अ) एक ब) पाच क) तीन ड) दोन
- 15) महात्मा फुले यांनी कोणत्या प्रकारची काव्यरचना केली आहे?
अ) अभंग ब) ओवी क) अखंड ड) भारुड
- 16) मानवी समूहजीवनातील धाडसाची बाजू अधोरेखित झालेली महात्मा फुले यांची कविता कोणती?
अ) धीर ब) मानवांचा धर्म एक क) यापैकी नाही

- 17) माणसाने आपल्या सोयीसाठी काय निर्माण केले असे महात्मा फुले म्हणतात?
 अ) देव व धर्म ब) कर्मकांड क) भूत पिशाच्य ड) दैववाद
- 18) मनाची स्वच्छता कशातून होते असे महात्मा फुले म्हणतात?
 अ) सत्यातून ब) असत्यातून क) खोटेपणातून ड) भांडणातून
- 19) बालकवींनी कोणत्या प्रकारच्या कविता लिहिल्या आहेत?
 अ) निसर्ग कविता ब) सामाजिक कविता क) देशभक्तीपर कविता ड) क्रांतिकारी कविता
- 20) व्यंबक बापूजी ठोंबरे यांना बालकवी हे टोपण नाव कोणी दिले?
 अ) कर्नल किर्तीकर ब) कर्नल मर्डेकर क) कर्नल सावंत ड) कर्नल निंबाळकर
- 21) 'कुणाच्या गरबा माझी / रसगंगा भरली ताजी ' असे बालकवी म्हणतात,?
 अ) सुमनांच्या ब) गंगामाईच्या क) नर्मदेच्या ड) चंद्रभागेच्या
- 22) हिरव्यागार मखमलीवर कोण खेळत होते?
 अ) फुलराणी ब) रजनी क) वनदेवी ड) संध्या
- 23) आंदोली संध्येच्या बसुनी, कोण झोके घेत होते?
 अ) रजनी ब) पहाट क) संध्यासमय ड) सायंकाळ
- 24) प्रसन्न संध्याकाळ म्हणजे काय असे बालकवी म्हणतो?
 अ) देवता ब) अप्सरा क) चेटकीण ड) वेताळ
- 25) मराठी साहित्यातील पहिला ज्ञानपीठ पुरस्कार कोणाला मिळाला आहे?
 अ) दया पवार ब) बालकवी क) वि. स. खांडेकर ड) केशवसुत
- 26) मराठी साहित्यातील दुसरा ज्ञानपीठ पुरस्कार कोणाला मिळाला आहे?
 अ) गोविंदाग्रज ब) कुसुमाग्रज क) भा. रा. तांबे ड) माधवानुज
- 27) मराठी साहित्यातील तिसरा ज्ञानपीठ पुरस्कार कोणाला मिळाला आहे?
 अ) विंदा करंदीकर ब) गोविंदाग्रज क) वाहरू सोनवणे ड) दया पवार
- 28) मराठी साहित्यातील चौथा ज्ञानपीठ पुरस्कार कोणाला मिळाला आहे?
 अ) भालचंद्र नेमाडे ब) रंगनाथ पाठारे क) आनंद यादव ड) व्यंकटेश माडगूळकर
- 29) विंदा करंदीकर आपल्या मनाला काय बनायला सांगतात?
 अ) लोखंड ब) दगड क) वीट ड) माती
- 30) कुरकुरणाच्या पाळण्यामधून दोन काय उमलू लागतात?
 अ) जीव ब) डोळे क) हात ड) अश्रू
- 31) 'माझ्या मना बन दगड' ही कविता कोणत्या कवीचे आहे?
 अ) विंदा करंदीकर ब) बालकवी क) महात्मा फुले ड) दया पवार
- 32) स्त्रीच्या व्यक्तिमत्त्वाचे बहुविध पैलू कोणत्या कवितेतून चित्रित झाले आहेत?
 अ) झपताल ब) माझ्या मना बन दगड क) चिंतातुर जंतू ड) फुलराणी
- 33) वाहरू सोनवणे यांची 'गोधड' ही कविता कोणत्या कविता संग्रहातून घेतली आहे?
 अ) गोधड ब) चळवळ क) आदिवासी ड) वारली
- 34) आदिवासी साहित्य प्रवाहातील महत्त्वाचे कवी कोण आहेत?
 अ) वाहरू सोनवणे ब) दया पवार क) बालकवी ड) विंदा करंदीकर
- 35) चळवळ म्हणजे कशाचा गाभा आहे असे कवी म्हणतो?
 अ) संघटनेचा ब) माणुसकीचा क) संघर्षाचा ड) प्रेमाचा

- 36) गोधडीतल्या गोधडीत आपण कसे होत राहिलो असे कवी म्हणतो?
 अ) लपत ब) गुदमरत क) सलत ड) झुरत
- 37) आजच्या वारसदारांना माझी गोधडी कशी वाटते असे कवी म्हणतो?
 अ) फाटकी ब) मळकी क) पूर्वीची ड) विरलेली
- 38) आदिवासींची कोणती अवस्था गोधड या कवितेतून कवी रंगवतो?
 अ) दयनीय ब) सुखाची क) श्रीमंतीची ड) समाधानाची
- 39) माणुसकीचा महत्वाचा गाभाभूत घटक कोणता असे कवी वाहरू सोनवणे म्हणतात?
 अ) चळवळ ब) क्रांती क) बंड ड) मोर्चा
- 40) कवी वाहरू सोनवणे यांना कशाची आस आहे?
 अ) परिवर्तनाची ब) अधोगतीची क) क्रांतीची ड) उठावाची
- 41) 'आग आणि फुफाटा ' ही कोणत्या कवयित्रीची कविता आहे?
 अ) शांता शेळके ब) प्रजा पवार क) राजश्री लोखंडे ड) बहिणाबाई चौधरी
- 42) आजच्या समाजातील पुरुषत्व प्राप्त घटकाने कोणाच्या तसबिरी घरात लटकावले आहेत असे कवयित्री म्हणते?
 अ) आईच्या ब) बापाच्या क) महामानवांच्या ड) देवदेवतांच्या
- 43) कवयित्री प्रजा पवार आजच्या स्त्रीचे किती प्रकार सांगते?
 अ) दोन ब) चार क) तीन ड) असंख्य
- 44) एकनाथ पाटील मी शहरी जीवनात काय शोधतो आहे असे म्हणतात?
 अ) माणसांचा माणूसपणा ब) गावाचं गावपण क) आपलेपण ड) तुसडेपणा
- 45) शहरी जीवन पद्धतीमध्ये आपण कसे फिरत राहतो असे कवी म्हणतो?
 अ) भ्रमिष्ठासारखे ब) मनासारखे क) वेड्यासारखे ड) निवांत
- 46) रात्री-अपरात्री झोपेत हे शहर आपल्या कशावर प्रहार करते असे कवी म्हणतो?
 अ) मनावर ब) मेंदूवर क) अंगावर ड) डोक्यावर
- 47) 'शोधयात्रा' ही कविता कोणत्या कवीचे आहे?
 अ) एकनाथ पाटील ब) रघुनाथ पाटील क) सदानंद पाटील ड) रंगनाथ पाटील
- 48) शहरात स्थायिक होऊ पहात असलेल्या तरुणांना काय सोडवत नाही असे कवी म्हणतो?
 अ) गावपण ब) गावची प्रेयसी क) आई बाबा ड) मित्रपरिवार
- 49) 'शहर: एक उदास पोकळी ' या कवितेतून तरुण पिढीची कोणती भावना व्यक्त झाली आहे?
 अ) मनाची घुसमट ब) मनाचा आनंद क) मनातील दुःख ड) मनाचा वेडेपणा
- 50) मला कोणती पोकळी शोधता येत नाही असे एकनाथ पाटील म्हणतात?
 अ) घर ते गाव ब) गाव ते शहर क) भावना व विचार ड) शहर ते गाव

**** प्रश्न 2 - दीर्घोत्तरी प्रश्न -(2 बोला 1)-**

गुण 10

- 1) विठ्ठल दर्शनाने येणारा अंतर्बाह्य कैवल्यचा अनुभव नामदेवांनी कसा वर्णन केला आहे?
- 2) मानवता हा एकच धर्म मानावा, असे आवाहन महात्मा फुले यांनी आपल्या कवितेतून केले आहे, सविस्तर लिहा.
- 3) अनंत फंदीनी आपल्या लावणीतून पेशवेकालीन अनागोंदीचे चित्र कसे रेखाटले आहे ते सविस्तर लिहा.
- 4) निसर्गातील विविध घटकांचे वर्णन बालकवींनी कोणत्या शब्दात मांडले आहे ते सविस्तर लिहा.
- 5) संत नामदेवांची विठ्ठलभक्ती याविषयी थोडक्यात लिहा.
- 6) फुलराणी च्या विवाह वर्णनातील शब्दांचे मांगल्य आणि पावित्र्य बालकवींनी कसे रेखाटले आहे ते स्पष्ट करा.

*** प्रश्न 3 - दीर्घांतरी प्रश्न (2 पैकी 1)-**

गुण 10

- 1) विंदा करंदीकर यांच्या 'माझ्या मना बन दगड' आणि 'झपताल' या कवितांमधील काव्य सौंदर्य स्पष्ट करा.
- 2) चळवळ म्हणजे माणुसकीचा गाभा असते, हे वाहरू सोनवणे यांनी 'चळवळ म्हणजे ' या कवितेतून कसे सांगितले आहे?
- 3) प्रजा दया पवार यांच्या कवितेमधून पुरुषसत्ताक व्यवस्थेत स्त्रियांची होणारी घुसमट कशा प्रकारे व्यक्त झाली आहे?
- 4) कवी एकनाथ पाटील यांच्या 'शहर: एक उदास पोकळी ' या कवितेतून व्यक्त होणारी तरुण वर्गाची स्थिती चित्रित करा.
- 5) कवी एकनाथ पाटील यांच्या 'शोधयात्रा' या कवितेचा भावार्थ तुमच्या शब्दात लिहा.
- 6) कवयित्री प्रजा दया पवार यांच्या 'माणसासारखा माणूस असूनही ' या कवितेचा भावार्थ तुमच्या शब्दात लिहा.

**** प्रश्न 4 - लघुतरी प्रश्न-(3 पैकी 2)-**

गुण 10

- 1) निबंध म्हणजे काय?
- 2) निबंध लेखनाची महत्त्वपूर्णता.
- 3) निबंध लेखनाचे घटकथोडक्यात लिहा.
- 4) निबंधाची भाषा.
- 5) निबंध लेखनातील मुद्द्यांची मांडणी व विस्तार या विषयी माहिती लिहा.
- 6) निबंध लेखनाचे प्रकार थोडक्यात लिहा.
- 7) वैचारिक निबंधाचे स्वरूप थोडक्यात लिहा.
- 8) व्यक्तिचित्रणात्मक निबंधाचे स्वरूप थोडक्यात लिहा.
- 9) वर्णनात्मक निबंध लेखनाचे स्वरूप थोडक्यात लिहा.
- 10) निबंध लेखनाची वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.

***** प्रश्न 5- निबंध लेखन-(4 पैकी 1)-**

गुण 10

- 1) पहाटेची भ्रमंती
- 2) अंधश्रद्धा- एक सामाजिक शाप
- 3) मी शिक्षणमंत्री झालो तर!
- 4) एका स्वातंत्र्यसैनिकाचे मनोगत
- 5) आमची स्वयंपाकीण बाई
- 6) म. ज्योतिराव फुले - एक आदर्श समाजसेवक